

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РОЗВИТОК»

Галузь знань			29 «Міжнародні відносини»		Освітній рівень	Другий (магістерський)
Освітньо-професійні програми			«Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»; «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»		Тип дисципліни	обов'язкова
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять			
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна підготовка
	5	150	32	16	-	102 в т.ч. контрольна робота (6 год.)

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Для вивчення дисципліни здобувач має володіти знаннями та навичками з навчальних курсів:	Історія міжнародних відносин, Політологія, Міжнародні відносини та світова політика, Міжнародні організації та ін.
Онлайн курси, які можуть бути корисними для попереднього вивчення та в процесі набуття компетентностей за неформальною освітою	
Мета курсу:	розгляд актуальних проблем сучасності, закономірностей становлення, функціонування та зміни міжнародних систем, дій та взаємодій міжнародних систем різних рівнів та структур у конкретних проявах в умовах глобального розвитку і в контексті світового політичного процесу.

Компетентності, в тому числі відповідно до освітньо-професійної програми

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	Hard-skills / Спеціальні (фахові) компетентності (СК)
ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.	<p align="center">Спеціальні компетентності, передбачені Стандартом вищої освіти МОН України</p> <p><i>Для освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»:</i></p> СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики. СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності. СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення. СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи. СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному,

суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

Додаткові спеціальні (фахові) компетентності, передбачені робочою групою:

СК11. Здатність аналізувати ключові політичні, соціально-економічні та культурні проблеми розвитку Європейського регіону, євроінтеграційні пріоритети України в контексті глобальних тенденцій світової політики.

СК12. Здатність виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки країн Західної, Північної, Центрально-Східної Європи, основних міжнародних гравців регіону (Великої Британії, Німеччини, Франції), регіональні конфлікти та пов'язані із ними питання безпеки.

Спеціальні (фахові) компетентності, передбачені Стандартом вищої освіти МОН України

Для освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»:

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

Додаткові компетентності для магістра за освітньо-професійною програмою, запропоновані робочою групою

СК11. Здатність аналізувати ключові політичні, соціально-економічні та культурні проблеми розвитку країн Сходу, Європейського регіону, євроінтеграційні пріоритети України в контексті глобальних тенденцій світової політики.

СК12. Здатність виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки країн Західної, Північної, Центрально-Східної Європи, Східної, Південно-Східної, Південної, Центральної Азії, Близького та Середнього Сходу та Африки, основних міжнародних гравців регіону, регіональні конфлікти та пов'язані з ними питання безпеки.

Для освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»:

Загальні програмні результати навчання за спеціальністю, передбачені Стандартом вищої освіти МОН України

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

Спеціальні програмні результати навчання для магістрів за освітньо-професійною програмою, запропоновані робочою групою

РН15. Проводити експертний аналіз політичних систем, економік, культурних процесів європейських країн та регіонів, їх зв'язків з Україною.

РН16. Складати комплексну експертно-аналітичну характеристику ключових європейських регіонів та гравців, визначати та прогнозувати стан міжнародних відносин в регіоні та політичний вплив Європи у сучасному світі.

Для освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»:

Загальні програмні результати навчання за спеціальністю, передбачені Стандартом вищої освіти МОН України

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

Додаткові результати навчання для магістрів за освітньо-науковою програмою, передбачені робочою групою

РН15. Проводити експертний аналіз політичних систем, економік, культурних процесів європейських, азіатських та африканських країн та регіонів, їх зв'язків з Україною.

РН16. Складати комплексну експертно-аналітичну характеристику ключових європейських регіонів та гравців, визначати та прогнозувати стан міжнародних відносин в регіоні та політичний вплив Європи, Східної та Південно-Східної Азії у сучасному світі.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема	Вид заняття	Розподіл балів	Форми та методи навчання (форми робіт, за які здобувач отримує бали)
Розділ 1. Актуальні проблеми сучасності. Розділ 2. Сутність, структура і форми системи міжнародних відносин. Розділ 3. Міжнародні системи в умовах глобальної трансформації людства.			
Тема 1. Глобальні проблеми сучасного світу	Лекція 1 Семинар 1	6	Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії

Тема 2. Проблема нерівномірного розвитку країн світу, соціальної нерівності, бідності	Лекція 2		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Тема 3. Міжнародні конфлікти та засоби їх подолання	Семінар 2	6	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 4. Міжнародний тероризм як глобальна проблема сучасності	Лекція 3		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Тема 5. Глобальні проблеми міжнародних відносин в контексті світових політичних процесів	Семінар 3	6	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 6. Екологічна криза як глобальна проблема	Семінар 4	6	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 7. Міжнародні системи як об'єкт наукового дослідження.	Лекція 4		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
	Семінар 5	6	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 8. Структура, функції і структурні рівні системи міжнародних відносин.	Лекція 5		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Тема 9. Системний підхід до вивчення історії міжнародних відносин. Регіональні системи довестфальського світоустрою.	Лекція 6		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Тема 10. Вестфальська світополітична модель міжнародних відносин	Лекція 7		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Тема 11. Постбіполярна міжнародно-політична система та місце в ній України	Семінар 6	6	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 12. Теоретичне осмислення глобалізації та механізмів її формування	Семінар 7	6	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 13. Стратегії та моделі глобальних взаємодій	Лекція 8		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Тема 14. Глобалізація та антиглобалізм	Лекція 9		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Тема 15. Формування іміджу глобалізації та транснаціональної ідентифікації	Семінар 8	6	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 16. Глобальне управління та національна держава	Лекція 10		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Виконання контрольної роботи		12	Підготовка та оформлення результатів самостійного вивчення тем навчального курсу
Підсумковий контроль знань		40	Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою

		програмою дисципліни. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин. Заліковий білет має тестову форму. Білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь
Додаткові бали в рамках неформальної освіти		Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, проєктна робота тощо.

СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І КОНТРОЛЮ (дистанційний курс) –

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні журнали для поглибленого вивчення дисципліни

- 1) Актуальні проблеми міжнародних відносин
- 2) Актуальні проблеми політики
- 3) Вісник Київського національного національного університету імені Т. Шевченка. Серія: Міжнародні відносини
- 4) Вісник Львівського національного національного університету. Серія: Міжнародні відносини
- 5) Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Караїзна. Серія «Міжнародні відносини, економіка, країнознавство, туризм»; Серія «Історія»
- 6) Зовнішні справи
- 7) Стратегічна панорама

- 1) Воронкова В. Г. Філософія глобалізації: соціоантропологічні, соціоекономічні та соціокультурні виміри. Запоріжжя : ЗДІА, 2010. 272 с.
- 2) Гелд Д., МакГрю Е., Голдблатт, Д. Перратон Дж. Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура. К.: Фенікс, 2020. 584 с.
- 3) Глобалізація і безпека розвитку : кол. моногр. / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. ; за ред. О. Г. Білоруса. К., 2001. 773 с.
- 4) Коппель О.А. Міжнародні системи і глобальний розвиток / О. А. Коппель, Е. С. Пархомчук. К.: ФАДА, ЛТД, 2005. 312 с.
- 5) Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
- 6) Міжнародні системи і глобальний розвиток : підручник / Кер. авт. колективу О.А. Коппель; за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжолі. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 606 с.
- 7) Соснін О. В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри) : Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, О. Є. Постол. К.: Центр навчальної літератури. 2015. 556 с.
- 8) Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія / В. М.Бєбик, С. І. Копійка, Є. А. Макаренко та ін. . К.: Вадекс, 2019. 442 с.
- 9) Суліма Є. М. Глобальний соціальний порядок постіндустріалізму / Є. М. Суліма. Вид. 2-е, допов. К.: Генеза, 2004. 336 с.
- 10) Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика : Навч. посіб. / В. М. Бєбик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К. : Ун-т "Україна", 2006. 208 с.
- 11) Colonomos A. Selling the future : the perils of predicting global politics. New York : Oxford University Press, 2016. 225 p.
- 12) Galtung J. The True Worlds. A Transnational Perspective. N.Y., 2020. 469 p.
- 13) Sanderson S. K. Civilizations and world systems: studying world-historical change. 2017. 348 p.
- 14) Gray C. S. War, peace and international relations : an introduction to strategic history / Colin S. Gray. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p.
- 15) Ritzer G., Dean P. Globalization: Conceptualization, Origins, and History. 2nd Edition. Oxford, 2019. 606 p.
- 16) Steger M. B. Globalization : A Very Short Introduction / M. B. Steger. – 4th ed. Oxford, United Kingdom ; New York, USA : Oxford University Press, 2017. 148 p.
- 17) Young T. Readings in the International Relations of Africa. Indiana. Indiana University Press: 2016, 384

р.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу. Перескладання заліку відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації.
- Здобувачі вищої освіти мають слідувати принципам академічної доброчесності. У разі виявлення факту плагіату у виконаних роботах здобувач отримує за завдання 0 балів.
- Передбачено перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Для зарахування теми або частини теми здобувач надає відповідний сертифікат, де зазначені результати навчання та обсяг курсу (модуля) у годинах (кредитах ЄКТС). Передбачається зарахування результатів навчання у разі, якщо здобувач вищої освіти прослухав аналогічний курс (або його частину) у будь-якому університеті України або Європи, був учасником міжнародних проєктів Жан-Моне модуль, К1, у межах якого вивчалась така ж дисципліна (його частина), або слухачем такого ж дистанційного курсу на платформі «Prometheus», Coursera та інших, і при цьому має підтвердження – сертифікат про результати навчання (оцінку).

КРИТЕРІЙ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Усний виступ, презентація, дискусія, відповіді на питання	Відповідь студента є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; відповідь обов'язково супроводжується презентацією; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, а також знання спеціальної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, впевнено відповідає на додаткові запитання.	6
	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; відповідь супроводжується презентаційним матеріалом; під час відповіді допущені не суттєві помилки.	5
	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст питань; відповідь супроводжується презентацією; у процесі підготовки доповіді студентом було використано основну літературу, відповідаючи на запитання студент виявляє знання лекційного матеріалу, в процесі викладання деяких позицій не вистачає достатньої глибини та аргументації; студент не впевнено відповідає на додаткові запитання, допускаючи, при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	4
	В цілому студент володіє навчальним матеріалом, під час усних виступів та письмових відповідей викладає його основний зміст, виявляє знання лекційного матеріалу виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; під час підготовки відповіді не була використана рекомендована література; у відповіді допущено суттєві неточності та помилки.	3

	Бали нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, втім, відсутні глибокий та всебічний аналіз представленого матеріалу, а також його обґрунтування та аргументація; студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.	2
	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.	1
	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.	0
Самостійна робота		
Тема 1	Глобальні проблеми сучасного світу Прокоментувати причини виникнення глобальних проблем сучасності та напрями їх подолання; підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	6 годин
Тема 2	Проблема нерівномірного розвитку країн світу, соціальної нерівності, бідності Проаналізувати якісні та кількісні характеристики розвитку світу на початку XXI століття, динаміку розвитку глобальних проблем.	6 годин
Тема 3	Міжнародні конфлікти та засоби їх подолання Розглянути рівень загрози ядерної війни та шляхи вирішення цієї проблеми, міжнародні переговори щодо обмеження ядерної зброї та зниження її кількості, зміст договору щодо нерозповсюдження ядерної зброї та його долю у XXI столітті.	6 годин
Тема 4	Міжнародний тероризм як глобальна проблема сучасності Розширити лекційний матеріал інформацією про динаміку росту тероризму в сучасних умовах, шляхи та засоби вирішення проблем міжнародного тероризму.	6 годин
Тема 5	Глобальні проблеми міжнародних відносин в контексті світових політичних процесів Розглянути зміст і основні історичні типи політичної модернізації.	6 годин
Тема 6	Екологічна криза як глобальна проблема Розглянути сутність «Зеленої революції» і зростання продуктивності сільського господарства у 50-80-х роках XX ст..	6 годин
Тема 7	Міжнародні системи як об'єкт наукового дослідження Проаналізувати головні положення теорії систем, риси кожного із підходів до дослідження міжнародних систем.	6 годин
Тема 8	Структура, функції і структурні рівні системи Проаналізувати та порівняти структурні рівні системи міжнародних відносин	6 годин
Тема 9	Системний підхід до вивчення історії міжнародних відносин. Регіональні системи довестфальського світо устрою Розширити лекційний матеріал інформацією про те, чим саме держави-пертурбатори відрізняються від держав-балансирів?	6 годин

Тема 10	Вестфальська світополітична модель міжнародних відносин Розширити лекційний матеріал інформацією про основні етапи розвитку та головні протиріччя Вестфальської світополітичної моделі міжнародних відносин	6 годин
Тема 11	Постбіполярна міжнародно-політична система Проаналізувати на конкретних прикладах сутність понять напівпериферія, макрокоаліції та гегемонізм в епоху постбіполярності;	6 годин
Тема 12	Теоретичне осмислення глобалізації та механізмів її формування Проаналізувати головні цивілізаційні теорії та визначити основні етапи розвитку цивіліології як науки	6 годин
Тема 13	Стратегії та моделі глобальних взаємодій Критично розглянути зміст стратегії зіткнення цивілізацій.	6 годин
Тема 14	Глобалізація та антиглобалізм Розкрити, в чому проявляється поглиблення інтернаціоналізації господарського життя як історичної передумови глобалізації міжнародних економічних відносин	6 годин
Тема 15	Формування іміджу глобалізації та транснаціональної ідентифікації Проаналізувати основні завдання ПР-діяльності держави у сфері міжнародних відносин	6 годин
Тема 16	Глобальне управління та національна держава Розкрити на конкретних прикладах взаємовідносини структур державного управління і ТНК в умовах глобалізації	6 годин
	Підготовка до контрольної роботи, що передбачена навчальним планом	6 годин
	Разом	102 години